

DIREKTIVA KOMANDANTA ORUŽANIH SNAGA NA JUGO ISTOKU OD 10. JULA 1942. KOMANDUJUĆEM GENERALU I KOMANDANTU U SRBIJI ZA ORGANIZACIJU DALJIH BORBENIH DEJSTAVA PROTIV PARTIZANA SA ANALI ZOM DOSADAŠNJIH USPEHA I NEUSPEHA U BOSNI I SRBIJI¹

Telegram²

10.7.42 u 23,10 č

KR — strogo poverljivo!

Komandujući general i komandant
u Srbiji
Ia
Br. 356/42 str. pov.
Priljeno: 11.7.42.

KOMANDUJUĆEM GENERALU I KOMANDANTU U SRBIJI

Predmet: Rukovođenje borbom u Hrvatskoj od jula 1942. godine.

A. Očigledno je da će operacija »Zapadna Bosna« dovesti do realizacije postavljenih ciljeva, tj. razbijanja jedinstvenog uistaničkog područja između r. Save, Une, Sane, Krivaje i Vrbasa.⁴

Ovim odajem priznanje komandujućem generalu i komandantu u Srbiji i Borbenoj grupi »Zapadna Bosna«.

U istočnoj Bosni traje i nadalje postignuto smirenje, osim što dolazi samo do lokalnih aktivnosti bandita. Do nove situacije sa uticajem na čitavu Hrvatsku došlo je iz sledećih razloga:

a) Zbog ubrzanog napuštanja skoro čitave 3. zone i severnih delova 2. zone od strane italijanskih jedinica, ustanicima je u ovim područjima data puna Sloboda manevra.⁵

¹ Snimak telegrama (pisanog na mašini) u AVII NAV-T-501, r. 249, s. 1124—8.

² Iz zaglavljaja telegrama objavljeni su samo najhitniji podaci.

³ Štambilj primaoca.

⁴ Vidi dok. br. 104, 106 i 108.

⁵ Vidi dok. br. 95 i 102.

Predisllokacija slabih hrvatskih posada u ova područja neće predstavljati efikasnu protivmeru.

b) Zbog težnje ustanika da iz rejona: južno od Bos. Novog, južno od Sanskog Mosta, južno od Jajca i jugozapadno i južno od Sarajeva prodru prema severu i severozapadu. Moguće je da je ovo usledilo samo zbog težnje da se postigne olakšanje situacije okruženih bandi na Kozari, ali je verovatnija namera da se s planine Grmeča izbije na planinu šamarieu, a odatle ka rejonu Petrinje, kako bi se postiglo novo, povezano ustaničko područje. Time bi od ustanika postali ugroženi dolina Save i rejon Zagreba, gde se sitiću za nemačke i hrvatske interese saobraćajne veze od životne važnosti.

c) Zbog proširenja banditske aktivnosti severno od Save.

v d) Zbog očigledno sve većeg grupisanja italijanskih snaga u severozapadnoj Hrvatskoj (Dalmacija i Slovenija), i druge grupacije na jadranskoj obali, tako da se, osim u rejonu Karlovac, ne može ubuduće računati na zajednička dejstva nemačko-italijansko-hrvatskih snaga.

e) Zbog proširenja organizacije Mihailovića iz južne Srbije na Crnu Goru i Bosnu, a možda i na Sloveniju i Hrvatsku, severno od Save. Iako se može sa sigurnošću smatrati da organizacija u ovom obimu još nije borbeno spremna, ipak bi ovo moglo, zbog dobitka u vremenu za dalju izgradnju, dovesti do jedinstvenog rukovođenja svim banditskim grupama od strane Mihailovića. Pri tom se takođe ne sme smatrati da se suprotnosti između Mihailovića i partizanskog rukovodstva ne mogu premostiti. Navodno su već stigla odgovarajuća naređenja iz Londona i Moskve.

U Srbiji i nadalje vlada postignuto smirenje. Nema osnove da će doći do zaoštavanja tamošnje situacije, osim što ima vesti o razbijačkoj i organizacijskoj aktivnosti Mihailovića.

B. Naređenje za komandujućeg generala i komandanta u Srbiji ostaje za Srbiju i Hrvatsku nepromenjeno:

Obezbedenje najvažnijih operativnih veza i bezbednost eksploatacije za nemačku vojnu privredu životno važnih izvora, preduzeća i privrednih puteva.

Za dalje operativno rukovođenje borbenim dejstvima proizilazi, dakle, sledeća direktiva:

1. U Srbiji održavati sadašnje smirenje putem izvođenja pokretnih borbenih dejstava. Najopasniji protivnik je Mihailović. Njegova organizacija ne sme doći do izražaja. Sop-

stvenim merama treba sprečiti objedinjavanje bandi. Eventualne pokušaje ustanika treba razbiti putem napada još u toku nastajanja.

S obzirom na razvoj situacije u severnoj Africi ima poseban značaj bezbednost operativno najvažnije železničke veze Zemun — Solun.

II. U Hrvatskoj treba:

a) Odmah posle završetka operacije »Zapadna Bosna« sprečiti, shodno tački B), obrazovanje novog, povezanog ustaničkog područja.

b) Smiriti zauzeta područja u istočnoj Bosni. Pri tom treba sprečiti pristizanje ustanika iz italijanskog područja, i to kroz posedanje pripremljenih uporišta na prelazima južno od Bosanskog Novog, Sanskog Mosta, Banje Luke (G. Vakuf, Jajce, D. Vakuf), jugozapadno, južno i jugoistočno od Sarajeva. Istovremeno treba ispitati mogućnost izvidanja italijanskog područja i obezbediti vezu sa hrvatskim posadama u 3. zoni.

c) Putem pomenutih dejstava treba sprečiti koncentraciju bandita i u drugim područjima koja su zauzeta od strane Nemaca. Ovo važi takođe i za područja severno od Save. Pri tom treba, po mogućnosti, najpre očistiti planine neposredno, tj. severno od pruge Zagreb — Beograd.

d) Zaštitu pruge: nemačka granica — Zemun ojačati s najmanje tri zaštitna bataljona.⁶ Ove povećane zadatke u Hrvatskoj treba izvršavati jačim angažovanjem nemačkih jedinica u Hrvatskoj. Od naročitog je značaja da usledi ova mera odmah, kako bi se što pre onemogućila planska dejstva ustanika.

Treba nastojati da se formiraju, otprilike između Bosne i Vrbasa, dve međusobno dodirujuće posednute prostorijske s posadnim jedinicama jačine, svaka, od jedne kompletne ojačane divizije i hrvatskih jedinica. Tako bi trebalo da nastupi smirenje i u ovim područjima, slično kao u Srbiji, shodno iznetom u naređenju komandanta oružanih snaga na Jugoistoku, Ia, br. 500/42 od 19.3.42.⁷

Borbenu upotrebu SS divizije »Princ Eugen« treba ubrzati tako, da može najkasnije sredinom avgusta preuzeti odsek jedne pešadijske divizije koja se ima predislocirati u Hrvatsku.⁸

⁴ Vidi dok. br. 113.

⁷ Vidi dok. br. 44.

⁸ Reč je o prebacivanju 717. pd na teritoriju NDH (vidi dok. br. 197).

C. U pogledu sadejstva hrvatskih jedinica treba postići sadejstvo sa hrvatskim jedinicama putem dogovora između nemačkog generala u Zagrebu i komandujućeg generala i komandanta u Srbiji, i to u sledećem:

a) U angažovanju dovoljnih snaga od strane Nemaca u posednutim delovima Hrvatske.

b) Bezuslovno potčinjavanje svih hrvatskih jedinica u ovim posednutim područjima pod komandu nemačkih komandanata i jedinica.

c) U prethodnom obaveštavanju komandujućeg generala i komandanta u Srbiji o eventualno potrebnim predislukacijama.

d) U stalnom sadejstvu hrvatskih snaga 3. zone u blizini demarkacione linije s nemačko-hrvatskim snagama severno od demarkacione linije od Otoka do r. Drine, shodno naređenju komandanta oružanih snaga na Jugoistoku, Ia, br. 2473/42, str. pov. od 10.7.⁹

e) Hrvatsko ratno vazduhoplovstvo treba da stoji na raspolaganju za upotrebu pretežno u području koje je posednuto od strane Nemaca.

f) Komandujući general i komandant u Srbiji javlja o namerama s rokovnim planom i rezultatima pod c) komandantu oružanih snaga na Jugoistoku.

Komandant oružanih snaga na Jugoistoku
i komandant 12. armije, Ia, br.

1683/42, str. pov.

⁹ Redakcija ne raspolaže tim dokumentom.